

streeks door hem gebruikt wordt; zijn overige domeinen zijn alle verpacht en hier zijn het de pachters die betalen. Deze 20½ gemet land vormen het zuidelijke deel van het poldertje; het in de zelfde acte van 1454 genoemde land van het Karthuizer klooster Nieuwlicht bij Utrecht gaat terug op 8 juni 1408, wanneer de heer van Putten 1 lijn land bij het steenhuis aan dit klooster schenkt ¹⁹). Ook de kerk van Poortugaal en Pieter van Roden bezitten hier nog enkele kleine percelen, maar het leeuweaandeel is toch wel van de heren van Putten, die hier in de twaalfde eeuw als bedijkers opgetreden zullen zijn. Of zij hier al voor de transgressie het land bezeten hebben is niet onwaarschijnlijk. Enkele vroeg middel-eeuwse scherven zijn in het terrein opgeraapt, zodat de bewoning terug kan gaan op de ontginning van dit gebied in de eerste helft van de elfde eeuw en gezien de hoge ligging van het terrein kan het zelfs een van de uitgangspunten van de ontginning zijn.

De vraag wie van de Puttense heren het kasteel heeft doen bouwen is niet moeilijk op te lossen. Het baksteen formaat en ook het oudste aardewerk uit de gracht wijst op een tijdstip rond 1300. Als Nicolaas III van Putten in 1311 overlijdt, wordt hij opgevolgd door zijn oudste dochter Beatrix, die prompt ruzie krijgt met de heer van Voorne, daar zij deze geen leenhulde wil doen voor het zuidelijk gedeelte van Putten, dat aan Voorne leenroerig is. De graaf doet op 18 juli 1314 uitspraak en Beatrix wordt in het ongelijk gesteld. Slechts na betaling van 9000 lb zwarte toernooisen krijgt zij het betwiste gebied toegewezen. Hierdoor is haar financiële positie dusdanig geschokt, dat zij verschillende leningen moet sluiten, o.a. bij de Lombarden te Schiedam en bovendien delen van haar bezit moet verkopen, o.a. het ambacht Schoonderloo aan heer Geraert van Voorne. Dat dus in de jaren na 1315 de middelen aanwezig geweest zijn voor de stichting van een kostbaar bouwwerk als Valckensteyn moet uitgesloten geacht worden. Wij dienen de bouwer een generatie hoger te zoeken.

Heer Nicolaas III treedt op sedert 19 april 1276 maar is op 8 september 1284 nog onmondig. Door zijn huwelijk met Aleyd, de rijke erfdochter van Strijen, wordt hij een der machtigste edelen van het graafschap en zo zien wij hem in juli 1304 het bewind over Holland, Zeeland en Friesland voeren voor graaf Jan II, die ziek te Henegouwen verblijft ²⁰). Belangrijk is zijn rol in de strijd tegen de Vlamingen in dat jaar en hieraan danken wij een overzicht van